

ρίς στρώματα. Τί μαύρη νυχτιά πέρασα. Ἡ ἀδερφή μου σπαρασσόσε ἀπὸ τὸ φόβο της. Ἐγὼ ἔκλαιγα γιατί μιά σκέψη βαρύνε τὸ νοῦ μου «τί ἔγινε ὁ ἄντρας μου, τί ἔγινε ὁ πατέρας μου.»

Μόλις χάραιε, ὁ ἄγριος κείνος γέρος μᾶς ἐδιώξε. Παρέξω ἀπὸ τὸ χωριὸ βρήκα τὸν πατέρα μου καὶ τὸν ἄντρα μου πού μᾶς γύρευαν γιατί εἶχαν χάσει τὸ δρόμο. Πόσο ἔκλαψα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου! Ἡ ἀδερφή μου, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα μου καὶ ἔκλαιγε καὶ ἔκλαιγε . . .

Ἄχ! Πόσο κακιὰ μοῦ φάνηκε ἡ Τσακωνιά.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς ἀπὸ τότε. Ὁ πατέρας μου, Θεὸς χωρὲς τὸν, εἶχε πεθάνει. Ἐγὼ εἶχα μικρὰ παιδιὰ, τῆς ἀγκαλιᾶς καὶ τὰ θυῶ. Ἡ ἀδερφή μου εἶχε παντρευτεῖ καὶ κόνταβε νὰ γεννήσῃ. Μαθὲς τότε παντρευότανε μικροί. Ἀγκαλιὰ ἡ ἀδερφή μου δὲν εἶτανε μικρή, γιατί θάτανε ὡς δεκοχτὼ χρονῶνε γυναίκα.

Ἐνα πρωτὸ βλοὶ σιγκωθήκαν στὸ πόδι. Πήραν τὰ ντουφέκια τους στὸν ὦμο κ' ἔτρεξαν νὰ διώξουν τὸν Τούρκο. Τί κλάματα ἔκανα! Πόσο φοβόμουνα, ὄχι γιὰ μένα, μὰ γιὰ τὰ παιδιὰ μου. Κεῖνοι οἱ Τούρκοι εἶτανε πολὺ κακοί. Σφάζανε τὰ παιδιὰ σὰν κοτόπουλα μπροστὰ στὶς μαννάδες τους . . .

Ὁ Μιστράς μας δὲν εἶτανε πιά ὅπως πρώτα ἦσυχος. Οἱ ἄντρες μᾶς ἄφισαν κ' ἔτρεξαν νὰ βροῦν τοὺς Τούρκους. Ἐμεῖς οἱ γυναῖκες ἔπρεπε νὰ φύγουμε γιατί οἱ Τούρκοι ἔφταναν ξεχωρισμένοι. Ἐπρεπε νὰνεθοῦμε ψιλά στὸ βουνὸ ὅπου φοβοῦντανε νὰνεθοῦν. Ἐπρεπε νὰ πάμε στὴν Τσακωνιά.

Παναγιὰ μου, καλύτερα νὰ κοιπῇ τὸ πόδι μας.

Οἱ Τούρκοι ὅμως φτάνανε. Αὔριο θὰ εἴντουσαν στὸ Μιστρά. Ἐπρεπε νὰ φύγουμε, νὰ πάμε στὴν Τσακωνιά!

Πήραμε τὰ παιδιὰ μας καὶ φεύγαμε. Πῶς θὰ μᾶς φερνοῦντανε οἱ ἄγριοι κείνοι ἀνθρώποι, τώρα μάλιστα πού εἶμαστε διωγμένες, φτωχές, σωστοὶ ζητιάνοι, ἀφοῦ οἱ Τούρκοι μᾶς πήρανε ὅτι κι ἂν εἶχαμε, μᾶς κάψανε τὰ σπίτια μας, μᾶς ἐρημώσανε τὰ χωράφια μας.

Ἔϊταν μεσημέρι. Πηγαίναμε σιγὰ σιγὰ κουρασμένες, φορτωμένες τὰ παιδιὰ μας. Στρέφαμε ἕνα μονοπάτι καθὼς ἀνεβαίναμε στὸ χωριὸ ἐκεῖνο πού τόσο μέλειχε φοβίσει. Ἄξαφνα τάχασα. Μπροστὰ μας ἡ ἀσκημη κείνη γριὰ μὲ τὸν ἄγριο γέρο καὶ καμπόσες ἄλλες χωριανές της κατεβαίνανε ἀπὸ τὸ βουνό.

Μόλις μᾶς εἶδανε ἤρθανε κοντὰ μας καὶ μᾶς χαιρετίσανε. Ἐμένα ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά. Τὶς φοβόμουνα καὶ τὶς φοβόμουνα τὶς ἄγριες αὐτὲς γυναῖκες. Μὰ κείνες δὲ φαίνόντανε νὰ ἔχουν κακὸ σκοπὸ.

Μᾶς πήρανε μαζὶ τοὺς σπίτι τους καὶ μᾶς περιποιηθήκαν πολὺ, μὰ πάρα πολὺ. Φωντίσου, ἐπειδὴ δὲ χωρούσαμε ἕλες στὰ σπίτια τους, αὐτὲς βγήκανε στὴν αὐλὴ καὶ κοιμοῦντανε.

Καὶ κοντὰ σταῖλλα ἡ ἀδερφή μου γέννησε. Μὰ οὔτε στὸ σπίτι της. Τὴν περιποιηθήκανε σὰν κόρη τους καὶ καλύτερα.

Στὰ ὕστερα γυρίσαμε στὸ Μιστρά ὅπου βρήκαμε ὅλο τὸ βίὸ μας χαμένο καὶ τὰ σπίτια μᾶς κείμενα. Οἱ Τούρκοι εἶχαν φύγει γιατί τοὺς εἶχανε βάλει μπροστὰ οἱ Μανιάτες.

Αὐτὴ τὴν ἱστορία τὴ διηγήθηκα κάποτε, μὰ εἶναι χρόνια τώρα, σ' ἕνα γέρο-δασκαλο καὶ ρωτώντας τον στὸ τέλος ἂν καταλαβαίνει γιὰ τὸ φέροισμο τῶν Τσακωνίτωνε πού μιά φορὰ μὲ διώξανε καὶ τὴν ἄλλη τόσο μὲ περιποιηθήκανε, μούλεγε πῶς «ὁ κεινὸς κίντυνος σμίγει τίς ψυχές καὶ τίς δίνει μὲ ἕνα δυνατὸ δεσμὸ» — λόγια πού δὲ καταλαβαίνω τί θὰ ποῦνε καὶ γιαντὸ τὸ φέροισμο τῶ Τσακωνίτωνε μένει στὰ μάτια πολὺ μὰ πολὺ παράξενο.»

Τέτοια ἄλλα πολλὰ μᾶς λέει κάθε βράδι ἡ κυρούλα μου. Μὰ κείνη τὰ λέει ὁμορφα πού χαίρεσαι νὰ τὴν ἀκοῦς. Ἄ, εἶναι. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ σὰς πῶ πολλά, ἂν ἔχετε ὄρεξη νὰ μ' ἀκούσετε. Θὰ τὴ βάλω, τὴ κυρούλα μου μαθὲς, νὰ μοῦ τὰ πῇ θυῶ καὶ τρεῖς φορὲς γιὰ νὰ μπορέσω νὰ σὰς τὰ πῶ ἔτσι, σὰν καὶ κείνη, ζωντανά. Ἐννοια σας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΩΡΙΑΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τ' «Ἄγρια Χώματα» τοῦ Πάλλη τυπωθήκανε καὶ στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης δευτέρας.

— Λογαριάζουμε νὰ τυπώσουμε στὸ «Νουμᾶ» μερικὰ βιβλία πού σπιθήκανε καὶ πού ζητιοῦνται ἀκόμα. Λέμε νὰρχινήσουμε μὲ τὸ «Κοινωνικὸ μαζ ζήτημα» τοῦ Σκληροῦ (ἴσως ἀπὸ τὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κεριακῆς), ὕστερα νὰ τυπώσουμε τὸ «Δαχτυλίδι τῆς μάννας» τοῦ Καμπόση — καὶ κατόπι βλέπουμε.

— Κεῖνο πού πρότεινε ἡ «Ἐστία», μπορεῖ καὶ πρέπει, νὰ γίνει, καὶ μάλιστα γρήγορα. Νὰ βγεῖ δηλ. ἕνας τόμος μὲ τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμαντή. τὰ σκορπισμένα θῶ καὶ κατ.

— Ἡ Ε. Ε. Ε. μποροῦσε νὰ τὴν κάνει αὐτὴ τὴν ἐκδοσὴ, μὰ στὴν ἀνάγκη, μποροῦσανε καὶ μερικοὶ λόγοι νὰ τὴν ἀναπληρώσουν, ἂν ἔχι γιὰ τὴν ἐκδοσὴ, τοιλάχιστο γιὰ τὸ μᾶζωμα τοῦ ὅλικοῦ. Ἐπειδὴ τὸ βιβλίο θὰ πουληθεῖ, δὲ θὰ δυσκολευτοῦν καὶ τόσο νὰ βροῦν ἐκδότῃ. Ὁ κ. Ἐλευθερουδάκης νομίζουμε πῶς θὰν τὸ τύπωνε πρόθυμα ἕνα τέτιο βιβλίο. Ἐξέτος, ἀπὸ τὴν «Ἐστία» πάλι, μαθαίνουμε πῶς ὁ κ. Φέξης ἐτοιμάζει κάπια ἐκδοσὴ. Ἡ ὄρα ἡ καλή.

— Μαθαίνουμε πῶς ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά» λογαριάζει νὰ δώσει αὔριο μεθαῦριο στὸν κ. Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας ἕνα ὑπόμνημά της, συσταίνοντάς του νὰ ἰδρυθεῖ στὸ Πανεπιστήμιο ἕδρα τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Κ. Σ. Ζαβ. στὴ Παρίσι. Λάβαμε τὴ συντρομὴ τοῦ 911 κ' εὐχαριστοῦμε. — κ. Μ. Γραμ. Τὸ βιβλίον ποὺ μᾶς ζήτησ' εὐχάρησε. Γράψε μας ἕπου ἄλλο θέλεις. — κ. Κλ. Γεωργ. στὴ Σάμο. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε. Γράψε μας ποιὰ βιβλία θέλεις, νὰ σοῦ τὰ στείλωμε. — κ. Βολίδη. Σὲ παρακαλοῦμε νὰ περάσεις ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας. — κ. Τσακ. στὸ Ἀγρίνι, Μ. Ζαβ. στὴν Κέρκυρα καὶ κ. Γ. Γαῖτ. στὴν Προύσα. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.

ΣΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

τὸ γραφεῖο, δρόμος Ἰπποκράτη 11, πουλιοῦνται τὰ κο-
λουθα βιβλία πρὸς ΜΙΑ δραχμὴ τὸ ἓνα, ἐξὸν ὅσα
εἶναι σημειωμένα μετ' ἄλλες τιμὲς :

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ, «Ἡ Ματιά». — ΧΑΡ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ, «Ὁ Μὲγ' Ἀλέξανδρος». — ΒΑΡΑΕΝΤΗ, «Δέξα καὶ Ζωή». — Η-
ΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗ, «Ἀφρική καὶ Χλόη» τοῦ Λόγγου.
(μετάφρ.). — «Τίμονας ἢ Μισάνθρωπος» τοῦ Λουκιανοῦ (με-
τάφρ. λ. 50). — «Ὁ Προσκυνητής». — ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, «Τὰ
Τραγῳδία τοῦ Ἀπρίλη» (δρ. 2). — ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ,
«Ἀπὸ τὸν Κόσμον τοῦ Σαλονικοῦ». — ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ,
«Ἱστορία τῆς Ρομιοσύνης». — ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, «Νη-
σιώτικα Τραγῳδία». — Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, «Τὰ Γεωργικὰ τοῦ

Βεργίλιου» (λ. 50). — ΓΙΑ, «Σαμοθράκη» (δρ. 2). — ΜΑΝΩ-
ΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ, Τραγῳδία γιὰ μιὰ φωνή με πιάνο, καὶ
Μπαλάντες γιὰ πιάνο, τὸ κομμάτι δρ. 1. — Θ. ΚΑΤΡΑΠΑ-
ΝΗ, «Τὰ Τραγῳδία τοῦ Στρατιώτη» (λ. 10). — ΑΝΤΩΝΗ
Κ. ΔΕΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Τὸ Βιολί». — Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ, «Πλευτε-
λογία». — Α. ΜΑΥΡΟΥΔΗ, «Μικρὰ Τραγῳδία». — ΑΛΕΞΑΝ-
ΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ, «Ἀθρόπινος Μηχανισμός». — ΚΩ-
ΣΤΑ ΠΑΡΟΥΤΗ, «Στὸ Ἄλμπουρο» (δρ. 2). — ΚΩΣΤΑ Γ.
ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ, «Μοσκιές». — ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ, «Τὰ
Ἄρτια» (δρ. 2). — Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ, «Σαλόμι» τοῦ Ο. Wilde
(μετάφρ.). — ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ, «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινοῦργια». —
ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΙΔΕΡΗ, «Ὁ Αἶας» τοῦ Σοφοκλέη (μετάφρ.). —
Σ. ΣΚΙΠΗ, «Ἡ Μεγάλη Ἀδρα» (δρ. 2), — «Juventilia». —
Γ. ΣΚΑΠΟΥ, «Τὸ Κοινωνικὸ μας Ζήτημα» (λ. 50). —
ΠΑΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ, «Πλουτάρχου : Περὶ Παίδων Ἀγωγῆς»
(μετάφρ.). — ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ, «Μπομπόσκια». — Δ.
Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ (δράματα) : «Ζωντανὸ καὶ Πεθαμμέ-
νο», — «Ὁ Ἄσωτος», — «Οἱ Ἀλυσίδες» (δρ. 2). — ΜΕΝΟΥ
ΦΙΛΙΝΤΑ, «Ἀπὸ τοῦς Θρόνους τῶν Αἰώνων», — «Γραμμα-
τικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς Γλώσσας» (Α' ἐκδόση). — Ζ. ΦΙΤΤΙΑΗ,
(δράματα) : «Τὸ Ἐκθετο», — «Δίχως Ἀκρογιάλι», — «Χτι-
σμένο στὸν Ἄρμον». — ΦΩΤΗ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗ, «Τὸ Γλωσσικὸ
Ζήτημα». — ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ (δράματα) : «Οἱ Πατροχάρ-
δες», — «Μελάχρα».

Γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, λ. 25 παραπάνον ὁ κάθε τόμος.

ΤΟΜΟΙ περασμένοι τοῦ «ΝΟΥΜΑ» (ἐξὸν ἀπὸ τὸν πρῶ-
τον ποὺ δὲν ὑπάρχει κανένα τοῦ ἀντίτυπου) πουλιοῦνται δρ.
12 ὁ ἓνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γρ. γρ. 12.50 γιὰ τὸ Ἐξω-
τερικόν.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

“ΑΘΗΝΑΙ,, ΤΟΝΝΩΝ 16,000 “ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,, ΤΟΝΝΩΝ 15,000
ΜΕ ΔΙΠΛΟΥΣ ΕΛΙΚΑΣ ΔΙΠΛΑΣ ΜΗΧΑΝΑΣ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΑ ΕΙΣ ΑΝΤΟΧΗΝ ΚΑΙ ΕΓΣΤΑΘΕΙΑΝ
ΔΟΚΙΣΜΕΝΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΟΣ 15 ΜΙΛΛΙΩΝ

Διαμερίσματα επιβατῶν ἀνετώτατα. — Αἰθουσαι πολυτελεῖς Α' καὶ Β' θέσεως, Καπνιστήρια, ἰδιαι-
τεραι αἰθουσαι Κυριῶν, Μουσικῆς, Ἐστιατορίου. — Νοσοκομεῖον, ἀπολυμαντικὸς κλίβανος, Λου-
τρῶνες, Κουρείον, Παντοπωλεῖον, Καφφενεῖον, Ζυθοπωλεῖον. — ΔΕΥΤΕΡΑ ΘΕΣΙΣ καινουρ-
γῆς μετ' 200 κλίνας. — Θέρμανσις διὰ Καλοριφέρ εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν Μεταναστῶν. — Ἰδιαι-
τεραι τραπεζαριαὶ Μεταναστῶν.

Ἡλεκτρικὸν φῶς, ἀσύρματος τηλεγράφος

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΤΑ 20 ΗΜΕΡΑΣ

ΠΡΟΣΕΧΗΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΜΕΣΩ ΚΑΛΑΜΩΝ-

ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ

ΤΟΥ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΥ

«ΑΘΗΝΑΙ»

ΤΗΝ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1911

ΔΓ ΕΠΙΒΑΤΑΣ, ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΣΑΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΝ ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τῇ κεντρικῇ Διευθύνσει Πεσμαντζόγλου καὶ Σοφοκλέους ἀνωθεν Χρηματιστηρίου.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ παρὰ τῷ Παραρτήματι τῆς Διευθύνσεως Λεωφόρος Αιγέως ἀριθ. 5-

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, ΣΜΥΡΝῃ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΛΑΜΑΙΣ, ΠΑΤΡΑΙΣ
Παρὰ τοῖς ΚΕΝΤΡΙΚΟΙΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΙΣ καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ τῆς Ἐταιρίας.